

Regelbunden tillsyn i Ringelskolan och Nyborgsskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1–6

Obligatorisk särskola årskurs 1–6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Arvidsjaurs kommun och besökt Ringelskolan den 29 maj 2009 och Nyborgsskolan den 10 juni 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn/).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har kommunen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 18 januari 2010.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen, Ringelskolan och Nyborgsskolan och dels den information som samlats in under besöket. I de båda skolorna intervjuades rektorn, lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Ringelskolan och Nyborgsskolan

Tabell 1: Antal elever på Ringelskolan och Nyborgsskolan

	Ringelskolan	Nyborgsskolan
Förskoleklass	23	24
Grundskola	212	111
Obligatorisk särskola	4	0

Källa: Skolornas statistik

Ringelskolan är belägen centralt i Arvidsjaur och omfattar verksamheterna förskoleklass och grundskolans årskurser 1–6 samt obligatorisk särskola. Vid skolan finns också en förberedelseklass som tar emot nyanlända elever. Tiden i förberedelseklassen varierar beroende på hur lång tid det tar för eleven att inhämta nödvändiga kunskaper i svenska. Undervisningen i årskurserna 1-3 vid Ringelskolan är åldersblandad medan övriga klasser är åldershomogena. Lärare är organiserade i ett antal arbetslag.

Ringelskolan har under åren genomgått ett antal ombyggnationer vilket medfört trevliga och funktionella lokaler. I skolan finns också ett väl utrustat filialbibliotek som i hög utsträckning tillgodoser elevernas behov.

Nyborgsskolan omfattar årskurserna 1-3 med undervisning i åldershomogena klasser. Arvidsjaur kommun genomför vid inspektionstillfället en organisationsförändring vilket medför att Nyborgsskolan från och med hösten 2009 kommer att gå samman med Ringelskolan och bilda en skolenhet och ett gemensamt rektorsområde. Under våren 2009 är skolan utlokaliserad och bedriver undervisning i tre provisoriska lokaler.

Två rektorer ansvarar för de olika verksamheterna. En rektor är ansvarig för grundskolornas årskurser medan en rektor ansvarar för förskoleklasserna och fritidshemmen.

Fritidshemsverksamhet vid Ringelskolan och Nyborgsskolan beskrivs i en egen rapport; Regelbunden tillsyn av skolbarnsomsorg.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Tabell 2: Resultat på nationella ämnesprov i årskurs 5

		2007		2008		2009	
		Ringel-skolan	Riket	Ringel-skolan	Riket	Ringel-skolan	Riket
Andel (%) elever som nått kravnivån på samtliga delprov på de nationella ämnesproven	Engelska	89	80	80	85	87	87
	Matematik	87	88	88	72	100	73
	Svenska	84,5	80	80	71	96	72

Källa: Uppgifter från skolan, 2009-06-10. Uppgifter på riksnivå för variabeln nationella ämnesprov presenteras utifrån ett obundet slumpvis urval om 200 skolor, från vilka Skolverket samlar in uppgifter om måluppfyllelse på de nationella ämnesproven. För svenska och svenska som andraspråk är delprov 3 för 2006 och delprov 4 för 2007 exkluderade på grund av stora bortfall.

Kommentar och bedömning:

Ringelskolan genomför nationella ämnesprov i årskurs 5. En jämförelse mellan de senaste åren visar att resultaten markant förbättrats i ämnena svenska och matematik. Även om denna utveckling inte varit lika tydlig i engelska har 87 procent av eleverna klarat kravnivån år 2009. I jämförelse mellan flickors och pojkars resultat konstaterar Skolinspektionen att flickorna de senaste åren nått bättre resultat än pojkarna. Skillnaden är dock mindre för 2009 än tidigare år vilket kan förklaras med att pojkarnas resultat förbättrats mer än flickornas.

Enligt rektorn och lärare förklaras de förbättrade resultaten av det utvecklingsarbete som pågår på skolan. Se vidare 1.2.1.

Både Ringelskolan och Nyborgsskolan har genomfört Skolverkets provomgång av nationella ämnesprov i matematik och svenska i årskurs 3. Lärare uppger att de generellt är mycket nöjda över elevernas resultat även om alla elever inte nått alla mål.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp resultaten i alla ämnen/ämne i förhållande till styrdokumentens krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering

Enligt läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. ,Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg, ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn.

Lärarna vid de båda skolorna följer främst upp elevernas kunskapsutveckling i ämnena svenska, matematik och engelska. Några tydliga rutiner för att dokumentera, följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i övriga ämnen utifrån styrdokumentens krav finns däremot inte. Lärare menar dock att de har kännedom om elevernas kunskapsutveckling även i andra ämnen men att uppföljningen inte alltid dokumenteras.

I intervjuer framkommer att det pågår ett utvecklingsarbete på skolorna där kunskapsbegreppet och målen i kursplaner och läroplan diskuteras i arbetslagen. Detta i syfte att förbättra dokumentationen av elevernas kunskapsutveckling relaterat till de nationella målen och för att få bättre underlag för att kunna genomföra utvecklingssamtal, upprätta individuella utvecklingsplaner och ge skriftliga omdömen. Lärarna uppger att de haft stor nytta av det utvecklingsarbete som påbörjats på skolorna.

Skolinspektionen bedömer att arbetet med att utveckla dokumentation, uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav bör fortsätta.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering
Enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen ska läraren fortlöpande informera eleven och elevens vårdnadshavare om elevens skolgång. Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Utvecklingssamtal genomförs regelbundet vid Ringelskolan och Nyborgsskolan. Det varierar dock mellan lärare hur tydligt informationen om elevernas kunskapsutveckling är kopplad till de nationella målen. Den information som ges omfattar i huvudsak ämnena svenska, matematik och engelska. Information om andra ämnen ges i varierad grad. Skolinspektionen bedömer att den information som ges vid utvecklingssamtal på ett tydligare sätt bör grundas på en utvärdering av elevens utveckling i relation till målen i såväl kursplaner som läroplan. Informationen måste också omfatta alla ämnen.

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering
Enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Den 15 juli 2008 trädde nya bestämmelser om individuella utvecklingsplaner i kraft. Bestämmelserna innebär att de individuella utvecklingsplanerna inte läng-

re enbart ska vara framåtsyftande utan också innehålla skriftliga omdömen om elevens kunskaper i de ämnen som eleven fått undervisning i varje termin och årskurs. Planerna ska även innehålla eventuella överenskommelser som träffats under utvecklingssamtalet. Det är rektorn som beslutar om utformningen av den skriftliga informationen som ska ges i utvecklingsplanen.

Vid Ringelskolan och Nyborgsskolan upprättas individuella utvecklingsplaner (IUP) för alla elever i samband med utvecklingssamtalen. De individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av är dock av skiftande kvalitet. Flera av planerna saknar utvärderingsbara mål och är kortfattade när det gäller beskrivning av hur målen ska nås. De mål som upprättats har i flera fall mera karaktären av metod och innehåll än mål. Planerna är heller inte alltid tydligt kopplade till nationella mål och har i huvudsak fokus på ämnena svenska, engelska och matematik.

Skriftliga omdömen ges i form av skattningsskalor där läraren markerar om eleven nått målen eller är på god väg. Kommentarer till skalorna saknas ofta och i de fall kommentarer skrivs ger de inte en bild av var eleven befinner sig i sitt lärande, exempelvis vilka färdigheter och förmågor som eleven visar. Inte heller visar bedömningen tydligt vilka mål som avses. Dessutom ges ämnesövergripande omdömen i de naturorienterande och samhällsorienterande ämnena. Skolinspektionen vill klargöra att även om eleverna har ämnesövergripande undervisning i samhällsorienterande- och naturorienterande ämnen ska skriftliga omdömen om kunskapsutvecklingen ges i varje ämne som eleven får undervisning i. Från och med årskurs 5 är detta ett krav då kursplanerna har uppnåendemål i alla ämnen. I de lägre årskurserna kan det dock vara rimligt att ge skriftliga omdömen i ämnesblock om man bedriver en ämnesövergripande undervisning.

Skolinspektionen bedömer att Ringelskolan och Nyborgsskolan behöver utveckla sina individuella utvecklingsplaner så att de tydligare utgår från nationella mål. Vidare behöver de skriftliga omdömena förbättras. Mer information finns i Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2009:16) om den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen.

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering
Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling. Som tidigare nämnts (se bedömningspunkt 1.2.1) behövs åtgärder för att säkerställa att lärarna gör bedömningar av elevernas kunskaper i samtliga ämnen som utgår från de nationella målen i kursplanerna i årskurs 3 och årskurs 5.

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 2 Mål och riktlinjer, framgår bl.a. följande. Mål att sträva mot anger inriktningen på skolans arbete. De anger därmed en önskad kvalitetsutveckling i skolan. Kursplanernas mål att sträva mot har uppmärksamrats alltmer vid både Ringelskolan och Nyborgsskolan i och med det utvecklingsarbete som beskrivits under bedömningspunkt 1.2.1. Lärare uppger att de blivit mer medvetna om målen men att de behöver fortsätta att fördjupa sitt arbete för att mål att sträva mot tydligare ska genomsyra undervisningen i alla ämnen. Det är också Skolinspektionens uppfattning att det finns en medvetenhet bland lärare om strävansmålen syfte och roll. Däremot varierar det i vad mån strävansmålen i praktiken används som underlag för planering och genomförande av undervisningen. Skolinspektionen bedömer därför att såväl grundskolorna som särskolan bör arbeta för att undervisningen i högre grad planeras och genomförs utifrån läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot oavsett årskurs, lärare och ämne.

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet och eleverna i den obligatoriska särskolan utvecklar sitt eget sätt att lära och tillit till sin egen förmåga.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering
Av 4 kap. 2 § skollagen framgår att eleverna ska ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, framgår bland annat följande. Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan. Vidare framgår av Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, att läraren ska utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, se till att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att detta

inflytande ökar med stigande ålder och mognad, verka för att flickor och pojkar får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen, svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen och förbereda eleverna för delaktighet och medansvar och för de rättigheter och skyldigheter som präglar ett demokratiskt samhälle.

Både lärare, rektor och elever påtalar att elevinflytandet vid skolorna behöver förbättras. Det inflytande som eleverna har handlar främst om i vilken ordning arbetet ska utföras. I mindre grad ges eleverna möjlighet att ha inflytande över undervisningens innehåll, arbetssätt och arbetsformer. I intervjuer framkommer också att lärare kommit olika långt i arbetet med att informera och förklara de mål eleverna ska arbeta mot. Ett utvecklingsarbete har initierats på rektorns initiativ för att öka elevernas möjlighet till inflytande och ansvarstagande.

Skolinspektionen bedömer att arbetet med att ge eleverna inflytande över det egna lärandet behöver utvecklas. Skolan har ett ansvar för att engagera eleverna i sin egen utbildning. En viktig utgångspunkt är att lärare informerar och förklarar målen för undervisningen för eleverna. Genom att också i högre grad uppmuntra eleverna att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen kan de utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former och eleverna i den obligatoriska särskolan ges möjlighet till inflytande över hur deras utbildning utformas och till att påverka, vara delaktiga och ta ansvar.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 2.2 Kunskaper framgår att läraren ska samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. Vidare framgår enligt Lpo 94, 2.5 Övergång och samverkan, att samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem ska utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. För att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv ska skolan också sträva efter att nå ett förtroendefullt samarbete med förskolan samt med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till. Samarbetet ska utgå från de nationella och lokala mål och riktlinjer som gäller för respektive verksamhet. Det finns ett nära samarbete inom och mellan arbetslagen vid de båda grundskolorna. Däremot är samverkan mellan Ringelskolan F-6 och Fridhemsskolan 7-9 mer begränsad. I intervjuer framkommer att skolorna har rutiner för övergångar men att samverkan vad gäller elevernas allsidiga lärande i ett längre perspektiv behöver utvecklas. Detta gäller även särskolans verksamhet. Vidare påtalas i intervjuer att inte heller samverkan mellan skolorna och fritidshemmen alltid fungerat fullt ut och därför utgör ett angeläget utvecklingsområde. I samverkan är det, enligt Skolinspektionen, viktigt att de olika verksamheternas uppdrag tydliggörs samtidigt som de olika verksamheterna ska sträva mot en gemensam syn på barns och elevers utveckling och lärande. Denna strävan innebär dock inte att de olika verksamheternas egenart ska suddas ut. Det är snarare så att det är just i mötet mellan olika kompetenser som de pedagogiska vinsterna med samarbete finns. Skolinspektionen bedömer att samverkan mellan de olika verksamheterna behöver utvecklas och stärkas i syfte att stödja elevernas allsidiga utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv och som ett led i att främja likvärdig bedömning.

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund för fortsatt skolgång.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Förskoleklass	X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering

Av 4 kap. 1 § skollagen framgår att särskilt stöd ska ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 2.2 Kunskaper, framgår bland annat att alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och hjälpa elever i behov av särskilt stöd. Läraren ska bland annat stimulera, handleda och ge särskilt stöd till elever som har svårigheter. Av 5 kap. 1 § grundskoleförordningen framgår att om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. Av 5 kap. 4 § grundskoleförordningen framgår att en elev ska ges stödundervisning, om det kan befaras att eleven inte kommer att nå de mål som minst ska ha uppnåtts vid slutet av det tredje, det femte och det nionde skolåret eller om eleven av andra skäl behöver särskilt stöd.

Tillsynen visar att skolorna har rutiner för att uppmärksamma elever i behov av särskilt stöd. Särskilt väl fungerar identifieringen av svårigheter i ämnet svenska och även till viss del i ämnena matematik och engelska. I andra ämnen utreds inte behoven på samma sätt. Skolinspektionen uppfattar att eleverna får det stöd de har rätt till i framför allt svenska. I övriga ämnen varierar omfattningen av de stödinsatser som ges. Enligt skollag och grundskoleförordning är elevens rätt till särskilt stöd inte begränsat till vissa ämnen utan gäller alla ämnen.

12 (21)

I intervjuer framkommer vidare olika uppfattningar om hur resurser ska användas och i vilken form och på vilket sätt det särskilda stödet ska ges. Det framkommer också att någon regelbunden uppföljning och utvärdering av skolornas samlade stödinsatser inte görs.

Skolinspektionen bedömer att skolorna måste säkerställa att särskilt stöd ges i alla ämnen. Enligt Skolinspektionen är det också angeläget att rektorn arbetar för en samsyn kring arbetet med särskilt stöd. I det arbetet är det väsentligt att kontinuerligt utvärdera och dokumentera det stöd som ges på såväl individ som skolenivå. Utvärdering är också viktig för att skolorna ska kunna säkra att resurserna används på ett sådant sätt att det kommer alla elever tillgodo.

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering

Av 5 kap. 1 § grundskoleförordningen framgår att om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av är tydliga och upplevs som bra verktyg av personalen. Båda skolorna uppger dock att åtgärdsprogram utarbetas endast i de fall eleverna riskerar att inte nå målen i ämnena svenska, matematik och engelska. Mot bakgrund av vad som beskrivits i bedömningspunkten ovan, riskerar skolornas begränsningar vad gäller åtgärdsprogram att alla elever inte får det stöd de har rätt till.

Skolinspektionen bedömer därför att skolorna måste säkra att åtgärdsprogram utarbetas för alla elever som är i behov av särskilt stöd. För stöd i utformningen av åtgärdsprogram se Skolverkets allmänna råd för arbetet med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Den likabehandlingsplan som Skolinspektionen granskat har skolan utarbetat utifrån kraven i lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling. Denna lag har upphört och från och med den 1 januari 2009 regleras skyldigheten att utarbeta årliga planer mot kränkande behandling och diskrimi-

14 (21)

nering i 14 a kapitlet skollagen samt i diskrimineringslagen. Skolinspektionen utövar tillsyn av att skolan följer bestämmelserna i skollagen. Diskrimineringsombudsmannen har tillsyn över diskrimineringslagen.

Tillsynen visar att skolorna inte har upprättat en årlig plan mot kränkande behandling i enlighet med kraven i skollagen. Detta måste åtgärdas.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering

Av 2 kap. 9 § grundskoleförordningen framgår att om en eller båda av elevens vårdnadshavare har ett annat språk än svenska som modersmål och språket utgör dagligt umgängesspråk för eleven, ska eleven få sin undervisning i detta språk som ett ämne (modersmålsundervisning), om eleven har grundläggande kunskaper i språket och eleven önskar få sådan undervisning.

Ringelskolan har ett antal elever med annat modersmål än svenska som exempelvis arabiska och persiska. Flertalet av dessa elever är organiserade i en förberedelseklass där främst undervisning i svenska som andraspråk ges. Skolan erbjuder modersmålsundervisning i finska och samiska. Undervisning i samiska språket bedrivs via fjärrundervisning på försök. I intervjuer framkommer att övriga elever som har rätt till modersmålsundervisning inte informeras och erbjuds undervisning i sitt modersmål. Som anledning anges brist på lärare.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste säkerställa att alla elever får information om deras rätt och möjlighet till modersmålsundervisning. För bedömning av tillgången till modersmålsundervisning, se kommunbeslutet.

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		

Motivering

Enligt 2 kap. 15 § grundskoleförordningen ska undervisning i svenska som andraspråk om det behövs anordnas för elever som har ett annat språk än svenska som modersmål.

På Ringelskolan är det läraren med ansvar för förberedelseklassen som undervisar i svenska som andraspråk. Vissa av eleverna får även undervisning i svenska i någon av grundskoleklasserna. Vilken kursplan som den undervisningen utgår från är inte tydlig. Lärarna som undervisar påtalar dock att de har mycket samarbete och planerar sina lektioner tillsammans.

Skolinspektionen vill klargöra att ämnet svenska som andraspråk har en egen kursplan och ska erbjudas istället för svenska för de elever som behöver det. Skolinspektionen bedömer att skolan måste säkerställa att svenska som andraspråk anordnas i enlighet med författningarna.

Inom särskolan finns vid tillsynen inget behov av undervisning i svenska som andraspråk.

16 (21)

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.1.5 Barn och ungdomar tas emot i enlighet med författningarna

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Obligatorisk särskola	X	

3.1.6 Elever som i den obligatoriska särskolan har slutfört årskurs 9 kan få fortsatt utbildning i årskurs 10.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Obligatorisk särskola		

Motivering
Ej relevant.

3.1.7 Elever mottagna i särskolan och som får sin undervisning i grundskolan följer särskolans kursplaner.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Enligt 6 kap. 1 § särskoleförordningen kan en elev som är inskriven i särskolan få sin undervisning i en klass i grundskolan. Det är då särskolans kursplaner som gäller för en integrerad elev. Vid Ringelskolan framkommer att elev mottagen i särskolan får undervisning enligt grundskolans kursplaner i vissa ämnen. Skolinspektionen bedömer det positivt att elever i särskolan ges denna möjlighet. Samtidigt är det viktigt att skolan säkerställer att undervisningen i första hand utgår från särskolans kursplaner. Därutöver kan skolan ge möjlighet till prövning av elevs kunskaper utifrån grundskolans kursplaner.

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering
Enligt 2 kap. 3 § skollagen är kommuner och landsting skyldiga att för undervisningen använda lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Undantag får göras endast om personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna. Generellt har både Ringelskolan och Nyborgsskolan hög andel högskoleutbildad personal. Skolinspektionen uppmärksammar dock att skolorna saknar utbildade lärare i svenska som andraspråk och i vissa modersmål. Skolinspektionen bedömer därför att skolorna bör arbeta för att öka elevernas tillgång till lärare som har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

18 (21)

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.3 Rektors ansvar**Bedömningspunkter****3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.**

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.3.4 Rektorn i särskolan fattar beslut om avvikelser från särskolans timplan, som krävs med hänsyn till undervisningens uppläggning i grundskolan.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Obligatorisk särskola	X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering

Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, framgår bl.a. följande. Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Vidare framgår av Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar, att rektorn ansvarar för att en lokal arbetsplan upprättas samt för att sko-

lans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och till målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen. Rektorn har ansvaret för skolans resultat.

Skolinspektionen uppfattar att Ringelskolan och Nyborgsskolan har system för sitt kvalitetsarbete. Båda skolorna utvärderar och dokumenterar klassvis de målområden som kommunen fastställt i början av kalenderåret. Dessa målområden följer Skolverkets indikatorer för kvalitetsarbete. De utvärderingar som lärarna gör sammanställs därefter av rektorn till skolornas kvalitetsredovisningar, vilka i efterhand följs upp och ligger som grund för utarbetande av skolornas arbetsplaner. Lärare uttrycker att de känner sig delaktiga i kvalitetsarbetet och menar att de börjar förstå vad kvalitetsarbete är.

I bedömningspunkt 1.2.1 framkommer att skolorna saknar tydliga rutiner för att dokumentera, följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen utifrån styrdokumentens krav. En viktig förutsättning för det systematiska kvalitetsarbetet är kunskapsuppföljning.

Skolinspektionen bedömer att skolorna är på god väg men behöver fortsätta att utveckla kvalitetsarbetet när det gäller att dokumentera, följa upp, utvärdera och analysera elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering

Enligt 1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola som ingår i det offentliga skolväsendet årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Enligt 3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska kvalitetsredovisningen innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. Arbetet med kvalitetsredovisningen ska främja kvalitetsarbetet och den skriftliga kvalitetsredovisningen ska vara ett verktyg för att regelbundet stämma av hur långt verksamheten kommit i

det löpande arbetet.

Ringelskolan och Nyborgsskolan har kvalitetsredovisningar som i stora delar uppfyller de krav som ställs i förordningen om kvalitetsredovisning. Dokumentationen innehåller klassvisa bedömningar och mycket information om hur klasserna har arbetat. Redovisningen av måluppfyllelsen är dock inte alltid tydlig. Generellt finns en otydlighet i formuleringarna av mål, metod, innehåll och måluppfyllelse.

Skolinspektionen bedömer att rektor och personal i det fortsatta arbetet bör utveckla kvalitetsredovisningen så att den kan ge en tydligare samlad bild av skolans resultat. För att den ska bli ett reellt verktyg i utvecklingsarbetet är det också viktigt att utveckla formuleringarna av mål, innehåll, metoder och måluppfyllelse så att dessa tydligt kan särskiljas. För stöd i utformningen av kvalitetsredovisning se Skolverkets allmänna råd om kvalitetsredovisning (SKOLFS 2006:18).

2009-09-28 Umeå

AnnaCarin Nilsson

Ulrika Svedmark

Solweig Bäckman